

Statens Planteavlsvforsøg

Meddelelse nr. 1674

84. årgang

3. juni 1982

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Landbrugscentret, Statens Forsøgsstation, Ledreborg Allé 100, 4000 Roskilde

Udlægsmetoder for vinterraps

Anton Nordestgaard

Den bedste fremgangsmåde ved udlæg af vinterraps er såning i midten af august uden dækafgrøde.

Udlæg i byg om foråret kan anvendes, men vil i de fleste tilfælde give dårligere resultat end såning i august. Desuden medfører dette, at der ikke kan foretages kemisk ukrudtsbekæmpelse i dæksæden.

Indledning

Når vårbyg er forfrugt for vinterraps, kan det i nogle år være vanskeligt at så vinterrapsen rettidigt dvs. omkring 20. august. Det er vel i nogen grad årsagen til vinterrapsens relativ ringe udbredelse i Danmark i forhold til vore nabolande, hvor vinterrapsen er meget dominerende.

For at undersøge om det vil være muligt at så vinterrapsen om foråret i byg – og dermed undgå den ofte forsinkede såning efter byghøst – gennemførtes i 1977–81 i alt 7 forsøg, hvor såning i byg om foråret, henholdsvis samtidig med bygsåningen og 1–2 uger efter byggens fremspiring, blev sammenlignet med vinterrapsens almindeligste såtid, midten af august. Forsøgene omfattede 2 sorter, Status og Quinta.

Resultater

Resultatet af optællinger og målinger i forsøgene er som gennemsnit af alle forsøg opført i tabel 1.

Ved byghøst fik næsten halvdelen af de tidligst såede rapsplanter afklippet vækstpunktet, medens kun 15% af dem ved den sildigste forårssåning blev afklippet. Planter med afklippet top satte dog nye sideskud. På 10 planter pr. parcel blev i november målt stængeltykkelsen ved jordoverfladen, største bladlængde og vækstpunktets højde over jorden og antal blade optalt. Samtidig taltes planter på 1 m²; på samme areal taltes planterne igen ved strækningsvækstens begyndelse i slutningen af april.

Såtidspunktet havde en betydelig indflydelse på vækstpunktets højde og på antallet af blade pr.

plante i november, kun en mindre på stængeltykkelsen og ingen sikker indflydelse på største bladlængde. Vækstpunktets højde over jordoverfladen var hos raps sået i byg om foråret ca. 50 mm over jordoverfladen mod kun 15 mm efter såning i august.

Den tætteste plantebestand opnåedes efter såning i august trods anvendelse af samme såmængde i alle led. Plantetællingerne om foråret viste de fleste overvintrende planter for raps sået i august. Dette kan muligvis skyldes det lavere vækstpunkt forud for vinteren. Såning i byg om foråret medførte lidt tidligere blomstring end såning i august.

Råfedtindholdet i frøtørstoffet var størst efter såning i august. Sætidspunktet havde derimod in-

gen sikker virkning på råproteinindholdet eller frøvægten.

Frøudbyttet

Rapsens udvikling var i de fleste forsøg middel-mådig. Den blev i de fleste forsøg udsat for ret stærke skadedyrsangreb, og især ved Rønhave var der fugleskader forud for modningen.

Af tabel 2 ses, at i næsten alle forsøg blev de højeste frøudbytter hos begge sorter opnået efter såning i august. Quinta klarede udlæg i dæksæd om foråret forholdsvis bedre end Status. I gennemsnit af de 7 forsøg var der således hos Quinta ingen statistisk sikker forskel på såtiderne. Såning i midten af august må dog hos begge sorter anses for den bedste udlægsmåde.

Tabel 1. Udviklingen af planterne, bestand og overvintringen samt frøkvalitet. Gns. 7 forsøg.

Sort	Status				Quinta			
	25/4 ¹⁾	13/5 ¹⁾	20/8	LSD	25/4 ¹⁾	13/5 ¹⁾	20/8	LSD
% planter med afklippet vækstpunkt ved høst af dæksæd	43	16	—	—	50	15	—	—
Stængeltykkelse, mm, i nov.	5	5	4	1	5	5	4	1
Antal blade/plante i nov.	11	9	5	2	11	9	5	4
Største bladlængde, mm, i nov.	131	146	129	—	132	141	128	—
Vækstpunktets højde over jorden, mm, nov.	50	47	14	10	51	45	15	10
Antal planter/m ² , nov.	36	34	61	18	32	35	55	17
Antal planter/m ² , april	24	24	54	16	25	27	49	14
% overvintring	67	71	89	—	78	77	89	—
Dato for beg. blomstring	13/5	14/5	17/5	—	16/5	16/5	18/5	—
Plantehøjde, cm	110	114	129	7	126	130	136	6
% råfedt i frøtørstof	41,9	42,7	43,3	0,9	42,1	42,5	42,9	—
% råprotein i frøtørstof	24,4	24,4	24,0	—	24,7	24,6	24,4	—
Frøvægt, mg	5,0	5,0	5,0	—	5,2	5,2	5,2	—

¹⁾ Sået i dæksæd, byg.

Tabel 2. Udbytte, hkg frø (9% vand) pr. ha.

Sort	Status			Quinta		
	25/4 ¹⁾	13/5 ¹⁾	20/8	25/4 ¹⁾	13/5 ¹⁾	20/8
Sådato, gns.						
Roskilde, 1978	12,4	8,5	15,7	21,5	12,0	22,3
Rønhave, 1978	12,2	14,1	18,7	13,9	14,9	18,1
Roskilde, 1979	31,4	31,9	34,2	37,1	36,7	40,9
Rønhave, 1979	13,3	13,7	17,2	21,9	20,4	21,1
Roskilde, 1980	6,2	10,1	15,1	9,2	13,5	18,0
Rønhave, 1980	15,1	16,9	18,1	23,8	24,8	25,1
Roskilde, 1981	17,6	18,9	18,8	21,9	26,2	24,8
Gns. 7 forsøg	15,5	16,3	19,7	21,3	21,2	24,3
LSD		(2,1)			(-)	

¹⁾ Sået i dæksæd, byg.

Eftertryk af tekstens fulde ordlyd tilladt med kildeangivelse. Ved uddrag skal skriftlig tilladelse indhentes.
Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til
bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57.
Abonnementsprisen er for 1982 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.
ISSN 0105-6514

Trykt i 6.000 eksemplarer.